

TOETSBELEID

2025 - 2029

Versie: 2.0, vastgesteld.

Datum: april 2025

Voorwoord

Iedereen is anders. We hebben allemaal onze eigen talenten, interesses en ons eigen tempo. Iedere leerling van UDO kan een eigen leerroute samenstellen. Basis, kader, gemengde leerweg, theoretische leerweg of misschien wel een combinatie hiervan. Onze leerling heeft aan het eind van zijn/haar opleiding niet alleen een diploma op zak, hij/zij ontwikkelt vaardigheden om vol vertrouwen de toekomst tegemoet te gaan.

Binnen UDO werken we vanuit een professionele cultuur om leerlingen te kunnen laten presteren door hen te voorzien van tools en vaardigheden om vol zelfvertrouwen een plek in de maatschappij te vinden. Het ontwikkelen van kennis, inzicht en vaardigheden wordt zowel binnen als buiten de school opgedaan; leren kan je overal en altijd. We streven naar eigenaarschap over het leren en over de eigen kwaliteiten bij de leerling zelf. Het pedagogisch didactisch handelen is afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerling en draagt eraan bij dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen.

Een belangrijk hulpmiddel om onze visie uit te dragen is kwalitatief hoogwaardige toetsing. Kwaliteit van toetsing zit niet alleen in het gebruik van kwalitatief goede toetsen, maar ook in een heldere visie op toetsing en duidelijke afspraken op het gebied van toetsing. In dit toetsbeleid is terug te zien hoe het toetsen wordt ingezet om het eigenaarschap over het leren bij de leerling te vergroten.

Dit toetsbeleid is hiermee een raamwerk voor verbetering van de toetskwaliteit en kwaliteitsborging van de schoolexaminering. Het toetsbeleid betreft alle vakken, zowel in de onderbouw als in de bovenbouw. Documenten die integraal verbonden zijn met dit toetsbeleid zijn het schoolplan, het schooljaarplan, het leerlingenstatuut, het PTA en het examenreglement.

April 2025,
Directie UDO

Inhoudsopgave

- 1 Algemeen
- 2 Praktische afspraken
 - 2.1 Toetsdruk
 - 2.2 Toetsen in toeleiding naar het eindexamen
 - 2.3 Beoordeling van toetsen
 - 2.4 Weging van toetsen
 - 2.5 Inhalen van toetsen
 - 2.6 Herkansen van toetsen
 - 2.7 Bewaren van toetsen
- 3 Taken en rollen
 - 3.1 De vakdocent
 - 3.2 De vakgroep
 - 3.3 De teamleider/directie
 - 3.4 De examencommissie
- 4 Concreet
 - 4.1 Voor afname
 - 4.2 Na afname

Bijlage 1: Checklist kwaliteit van een toets

Bijlage 2: Voorblad PTA toetsen

1. Algemeen

Toetsen zijn onderdeel van ons onderwijs. Het zijn momenten in een schoolloopbaan die iets kunnen vertellen over de ontwikkeling van leerlingen bij de verschillende vakken; over welke kennis en vaardigheden zij al beheersen en over wat er nog verbeterd kan worden. Toetsen gebruiken we daarnaast om te beoordelen welk onderwijsniveau het beste aansluit bij de leerling en welk vakkenpakket bijvoorbeeld mogelijk en gewenst is

We kennen verschillende toetsvormen binnen UDO. Een toets richt zich in de basis op het vaststellen van de kennis en/of vaardigheden die vereist is/zijn op een specifiek moment in de onderwijsloopbaan van een leerling om zich verder te kunnen ontwikkelen. Een toets kan gericht zijn op het in kaart brengen van de voortgang en ontwikkeling, maar ook specifiek op het vaststellen van het beheersingsniveau.

- De voortgang, reflectie en ontwikkeling (formatief handelen)
- Het toekennen van beoordelingen aan het beheersingsniveau (summatief toetsen)

Formatief handelen

Formatief handelen is gericht op informatievergaring. Leerlingen krijgen inhoudelijk feedback over hun individuele voortgang. Hierdoor krijgen de leerlingen meer zicht op de doelen die voor elk vak zijn bepaald en hoe ze bij die doelen moeten komen.

Summatief toetsen

Summatief toetsen vindt over het algemeen plaats aan het einde van het leerproces rondom een vak of onderwerp. Het gaat om het meten van de kennis, houding en vaardigheid van de leerling op een specifiek moment. Aan het eind van de schoolloopbaan worden de leerlingen ook summatief getoetst tijdens het schoolexamen en centraal examen.

Docenten reflecteren binnen de vakgroep op de toetskwaliteit en controleren of de toetsen transparant, valide en betrouwbaar zijn. Als we spreken over de kwaliteit van het toets beleid gaat het niet alleen om proefwerken, maar ook om mondelinge overhoringen, praktische opdrachten, presentaties, SO's, kleine en grote werkstukken, schoolexamens en profielwerkstuk. Bij al deze vormen dient de leraar na te streven, dat de toetsing stimulerend werkt, de leerling activeert in het leerproces, het zelfvertrouwen versterkt en het leren zichtbaar maakt; kortom: het toetsen draagt bij aan betekenisvol leren. De vakgroepen worden hierbij ondersteund door kwaliteitsmedewerkers. Deze kwaliteitsmedewerkers bespreekt opvallendheden met de vakgroep en met de directie,

Een goede toets dient valide en betrouwbaar te zijn. Valide wil zeggen, dat de toets datgene meet wat hij geacht wordt te meten. Betrouwbaar wil zeggen dat de toets zodanig is samengesteld dat het toetsresultaat niet afhankelijk is van toevalligheden die nu juist in deze ene toets zitten. Om een toets valide te maken dient de vakgroep scherp te hebben welke kennis en inzicht hij wil meten, wat essentieel is daarin, wat tamelijk belangrijk en wat relatief onbelangrijk is.

Om de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsen op UDO te borgen wordt er gewerkt volgens de PDCA-cyclus. Elk jaar wordt binnen de vakgroep de toetsen geëvalueerd. Om de huidige toetsen te controleren/ evalueren maken wij gebruik van de criteria zoals vermeld bij bijlage 1.

2. Praktische afspraken

2.1 Toetsdruk

Om overzicht te houden en de hoeveelheid overzichtelijk te houden voor de leerlingen zijn er een aantal basisafspraken nodig.

	Schooldagen per jaar	vakken	Aantal periodes per jaar
Klas 1 + 2	189	12-15	4
Klas 3 + 4	189	6-8	4 (In klas 4 zijn er 3 periodes)

Het doel van de aankomende jaren zal zijn dat er per vak minder gaat toetsen. Dat betekent dat een leerling in de onderbouw per vak minimaal 4 en maximaal 8 summatieve beoordelingsmomenten hebben. Voor de talen Nederlands, Engels en Duits geldt een uitzondering. Deze vakken mogen maximaal 16 summatieve beoordelingsmomenten per jaar plannen. Voor leerjaar 1 geldt voor deze vakken dat er maximaal 12 summatieve toetsmomenten per jaar zijn. In periode 1 worden alleen maar formatieve toetsen gegeven. Alle toetsmomenten worden beschreven in het PTO(Programma voor toetsing onderbouw). Het PTO is nu nog in ontwikkeling. Zodra het PTO af is zal deze op de website te vinden zijn.

Voor de bovenbouw geldt dat de onderdelen van het schoolexamen is beschreven in het PTA(Programma voor Toetsing en Afsluiting). Het PTA is te vinden op de website en in Somtoday. In het PTA zijn voor het schoolexamen minimaal 5 en maximaal 10 beoordelingsmomenten opgenomen voor de AVO-vakken. Binnen het BGV(Beroeps Gericht Vak) geldt dat voor elk profieldeel en elk keuzedeel minimaal 1 en maximaal 4 beoordelingsmomenten zijn opgenomen in het PTA.

Een leerling mag maximaal 2 voor te bereiden toetsen per schooldag hebben. Er mogen geen 2 toetsen van de talen op dezelfde dag worden gegeven. Dit betekent dat er naast Nederlands geen toets Engels of Duits gegeven mag worden.

2.2 Toetsen in de toeleiding naar het examen

Voor het schoolexamen is het verplicht een Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) vast te stellen. In het PTA staan alle examenonderdelen die leerlingen moeten afsluiten alvorens zij het Centrale Examen (CE) mogen maken, waarbij is aangegeven waarover een onderdeel gaat, welke kerndoelen uit de syllabus worden getoetst of afgesloten, hoe dat wordt gedaan, wanneer dat wordt gedaan, hoeveel tijd ervoor staat, wat de weging daarvan is en of het mag worden herkanst.

Het PTA mag voor een examencohort tussentijds niet worden gewijzigd, zonder instemming van de medezeggenschapraad. Elke wijziging van het PTA dient te worden gecommuniceerd met de onderwijsinspectie. Het kan worden gezien als een horizontale en verticale verantwoording en tevens een houvast voor leerlingen, ouders en docenten: Een route naar het eindexamen.

2.3 Beoordeling van toetsen

De beoordeling van de summatieve toetsen vindt plaats aan de hand van een beoordelingsinstrument veelal door een scoremodel per onderdeel. Op het voorblad van de toets staat de maximaal haalbare score. Dit voorblad is in de bovenbouw bij elke toets de eerste bladzijde. (zie bijlage 2) In de onderbouw is deze nog in ontwikkeling.

Na het maken van een schoolexamen vult de docent het procesverbaal in, dit is een digitaal formulier die op Sharepoint staat.

<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=4LUASFhbHUeH6kuxp04lhZNeTLGZ99FBpw0inGd9CNNUQ0JPUzJZV0pZN09DUkZJNUpaWTVGTzhZTYQIQCN0PWcu>

Hier schrijft de docent zijn eventuele bevinden en onregelmatigheden van de toets op. De examencommissie verwerkt dit procesverbaal en onderneemt actie waar nodig.

De resultaten van de beoordeling van een toets moet binnen de gestelde termijn van 10 werkdagen bekend worden gemaakt aan de leerlingen en verwerkt in SOM-Today.

Alle toetsen worden nabesproken met leerlingen. Leerlingen kunnen bezwaar maken tegen het cijfer. Dit kan binnen 5 werkdagen na het bespreken van de toets bij de docent.

Voor PTA toetsen gelden andere afspraken zie hieronder en artikel 9.7 van het examenreglement:

- Na het bespreken van de PTA toets hebben leerlingen 5 werkdagen om schriftelijk bezwaar te maken tegen het cijfer.
- Leerlingen sturen hun bezwaar naar de examencommissie.
- Binnen 10 werkdagen na ontvangst van het verzoek tot herziening zal er schriftelijk worden gereageerd met een besluit.

2.4 Weging van toetsen

We bepalen onze cijfergemiddeldes in de onderbouw op basis van een voortschrijdend gemiddelde met een determinerend karakter aan het einde van elk leerjaar.

De weging van de toetsen zijn gebaseerd op percentages. Dit betekent dat het percentage van de wegingen voor leerjaar 1 en leerjaar 2 samen op 100 % uitkomt.

Ook het PTA in klas 3 en 4 komt het totale percentage uit op 100 %.

In klas 3 wordt het cijfergemiddelde bepaald door een vooraf ingestelde weging van de cijfers. Dit kan al dan niet een combinatie zijn van het voortgangsdossier en examendossier(PTA). Voor sommige vakken geldt dat er alleen een PTA is voor klas 4.

De wegingen van de toetsen onderling wordt voorafgaand aan het schooljaar door de vakgroep vastgesteld. Deze staan in het PTO en PTA.

2.5 Inhalen van toetsen

Leerlingen die de toets hebben gemist, krijgen de vermelding * in SOM. Het gevolg van het invoeren van het sterretje * is dat er bij het gemiddelde van deze leerling een uitroepteken (!) komt te staan. Hierdoor herkent iedereen dat het gemiddelde dat daar staat niet volledig is, omdat de leerling nog een toets moet inhalen.

De vakdocent spreekt met de afwezige leerling een alternatief moment af voor het alsnog maken van de toets. In de regel wordt hier een andere versie van de toets voor gehanteerd. Hiervoor zijn door de schoolleiding wekelijks inhaaluren gepland. Leerlingen kunnen dus elke week hun gemiste toetsen inhalen. Hierdoor ontstaat er geen grote achterstand qua toetsen. Leerlingen dienen zo snel mogelijk de gemiste toetsen in te halen. Voor het eind van de periode dienen alle toetsen te zijn ingehaald.

In leerjaar 3 en 4, wanneer leerlingen gestart zijn met het PTA, wordt het principe gehanteerd dat een leerling binnen tien schooldagen de gemiste PTA-toets in moet halen. Zie voor een uitvoerige beschrijving van de procedures het examenreglement.

In januari van elke leerjaar wordt er een schouw georganiseerd waarin van alle leerlingen wordt gekeken naar de eventuele achterstanden en worden er acties uitgezet.

2.6 Herkansens van toetsen

In leerjaar 1 en 2 wordt in het PTO beschreven welke toets herkansbaar is. Aan het eind van een periode kan één toets herkanst worden mits er wordt voldaan aan de eisen. Deze eisen zijn: Bij een toetsmoment ben je niet ongeoorloofd afwezig en aan het eind van een periode heb je alle toetsen van deze periode afgerond.

In overleg met de coach en vakdocent wordt er gekeken naar welke toets kan worden herkanst. Dit herkansingsmoment zal centraal worden ingepland.

In leerjaar 3 en 4 wordt in het PTA beschreven welke toets herkansbaar is. Aan het einde van de periode kan een leerling 1 PTA toets herkansen mits er wordt voldaan aan de eisen. De eisen waar een leerling aan moet voldoen om gebruikt te maken van een herkansing staat uitvoerig beschreven in het examenreglement. Dit herkansingsmoment zal centraal worden ingepland.

2.7 Bewaren van toetsen

Uitwerkingen van toetsen en andere onderdelen van het PTA dienen conform het examenreglement op school bewaard te blijven tot een half jaar na het behalen van het diploma. De uitwerkingen van toetsen en andere opdrachten die niet meetellen voor het PTA en in klas 1 en 2 mogen aan de leerlingen worden meegegeven.

3. Taken en rollen

Er zijn verschillende personen en geledingen betrokken bij de uitvoering van het toetsbeleid binnen de school. In de volgende tekst worden deze rollen beknopt toegelicht.

3.1 De rol van de vakdocent

De vakdocent heeft een verantwoordelijkheid bij het:

- Regelmatig formatief evalueren om tijdig de lessen te kunnen aanpassen a.d.h.v. de ontvangen data en feedback.
- Professionalisering zodat hij/zij vakbekwaam formatief en summatief kan toetsen.
- Tijdig (minimaal 5 schooldagen van tevoren) opgeven van toetsen in SOM-today.
- Duidelijk beschrijven van de leerstof en eindtermen per toets.
- Maken, bijstellen en opmaken van een toets aan de hand van de afspraken in de vakgroep.
- Vaststellen van de cesuur en normering in overleg met de vakgroep.
- Zorgvuldig en onder de juiste omstandigheden afnemen van een toets.
- Corrigeren van een toets en de resultaten binnen 10 werkdagen in SOM-today verwerken.
- Bespreken van het toetsresultaat met de lesgroep/leerling, zodat de leerling de mogelijkheid heeft te leren van de gemaakt fouten en inzicht krijgt in zijn leerproces.
- Verbeteren van een toets op basis van ervaringen in de praktijk.

3.2 De rol van de vakgroep

De vakgroep, in het bijzonder de collega die kwaliteit in zijn taken heeft, dient erop toe te zien dat de leden zich houden aan de gemaakte afspraken over de hoeveelheid toetsen, het gebruik van een toetsmatrijs, de gezamenlijke scoring en normering, de tijdige afhandeling van toebedeelde taken, etc.. In geval van kennelijke onwilligheid en/of onvermogen van een vakgroeplid om in overeenstemming met het toetsbeleid te acteren overlegt de vakgroep met de verantwoordelijke teamleider.

De vakgroep heeft minimaal twee keer per jaar toetsing op de agenda staan om van elkaar te leren over toetsing, zowel formatief als summatief met als doel de kwaliteit van toetsing te verhogen. De vorm waarin dit werkoverleg plaatsvindt is in te vullen door de vakgroep.

Eenmansvakgroepen worden aan elkaar gekoppeld of sluiten aan bij de vakgroep welke de meeste inhoudelijke raakvlakken heeft. Dit gaat in overleg met de verantwoordelijke teamleider.

Jaarlijks wordt het PTA en PTO door de vakgroep geëvalueerd en bijgesteld voor het nieuwe cohort.

3.3 De rol van de teamleider/directie

De teamleider en de directie hebben een cruciale rol in het monitoren van de wijze van toetsing. De teamleiders hebben cyclisch gesprekken met de vakgroepen. Vanuit deze gesprekken kan er een analyse worden gemaakt hoe de verdeling is van de summatieve toetsen over het schooljaar en of de gemaakte afspraken worden nagekomen.

De teamleider is verantwoordelijk voor het:

- Het implementeren van toetsbeleid in het team;
- Het aanspreken van docenten die zich niet aan de gemaakte afspraken houden;
- Het monitoren van de resultaten;
- Het onderwerp formatief evalueren en toetsing agenderen in de gesprekscyclus in het kader van het functioneren van de docent.

De directie is verantwoordelijk voor het:

- Maken, monitoren en toezien op de toepassing van toetsbeleid binnen de school
- Professionalisering en het aanbieden van scholing op het gebied van toetsing
- De communicatie van het toetsbeleid naar:
 - o Personeelsleden
 - o Leerlingen
 - o Ouders
 - o Bestuur/onderwijsinspectie

3.4 De examencommissie

De examencommissie evalueert en controleert de kwaliteit van de schoolexaminering en stelt een advies op aan de directeur over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen. De examencommissie heeft voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering de volgende taken:

- Het opstellen van een voorstel voor een examenreglement als bedoeld in artikel 2.60 van de W.v.O. voor de directeur;
- Het jaarlijks opstellen van een voorstel voor een programma van toetsing en afsluiting als bedoeld in artikel 2.60.a van de W.v.O voor de directeur;
- Het borgen van het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;
- Het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen;
- Het jaarlijks evalueren van het toetsbeleid samen met de toetsexpert binnen school en daarover advies uitbrengen aan de directeur;

4. Concreet

In dit hoofdstuk wordt de toetsing in de praktijk beschreven. Hoe geven we de toetsing en het proces rondom de toetsing vorm voor onze leerlingen.

4.1 Voor afname

- De vakgroep maakt de toetsen, correctievoorschrift, cesuur en de weging.
- Tijdig (minimaal 5 werkdagen van tevoren) opgeven van toetsen in SOM-today.
- In SOM-today duidelijk beschrijven van de leerstof en eindtermen per toets.
- In SOM-today duidelijk beschrijven welke materialen(pen, rekenmachine etc) de leerlingen bij zich moeten hebben. De leerling is verantwoordelijk.
- Zorgvuldig en onder de juiste omstandigheden afnemen van een toets.
- Docenten zijn op de hoogte van de faciliteiten waar de leerlingen recht op hebben. Zie beleidsplan taal en dyslexie
- Voor een werkstuk, handelingsdeel of praktische opdracht moet van tevoren bekend zijn aan welke normen het moet voldoen. Ook wanneer Chat GPT, of een ander AI programma, niet gebruikt mag worden moet dit expliciet vermeld staan

4.2 Na afname

- Voor PTA-onderdelen: invullen van het procesverbaal
- Corrigeren van een toets en de resultaten binnen 10 werkdagen in SOM-today verwerken.
- Al het werk dat met een cijfer wordt beoordeeld wordt beoordeeld op een schaal van 1 t/m 10
- Bespreken van het toetsresultaat met de lesgroep/leerling, zodat de leerling de mogelijkheid heeft te leren van de gemaakt fouten en inzicht krijgt in zijn leerproces.
- Verbeteren van een toets op basis van ervaringen in de praktijk
- Inhaalmoment afspreken met leerlingen die de toets gemist hebben.
- Archiveren van PTA onderdelen

Bijlage 1: Checklist kwaliteit toets

Inhoudsvaliditeit:

- Dekt de toets de behandelde leerstof?
- Wordt alle kennis getoetst op het gewenste beheersingsniveau?
- Worden alle relevante beheersingsaspecten van een vaardigheid getoetst?
- Dekt de toets of opdracht alle gewenste leerdoelen in voldoende mate af?

Begripsvaliditeit

- Toetst de toets wat hij moet toetsen?

Betrouwbaarheid:

- Is ervoor gezorgd dat bij de beoordeling verschillende beoordelaars tot hetzelfde resultaat komen?
- Is ervoor gezorgd dat vergelijkbare prestaties hetzelfde beoordeeld worden?

Specificiteit:

- Is de toets alleen goed te maken als de leerling de stof beheerst?

Moeilijkheid:

- Past de moeilijkheidsgraad van de toets bij het niveau van de leerlingen?

Discriminerend vermogen:

- Is ervoor gezorgd dat de toets onderscheid maakt tussen leerlingen die de stof beheersen en leerlingen die de stof niet beheersen?

Transparantie:

- Zijn de leerlingen goed op de toets voorbereid? Hebben ze bijvoorbeeld kunnen deelnemen aan proeftoetsen?
- Weten de leerlingen wat zij in de toets te verwachten hebben en waarop zij precies worden beoordeeld?
- Kunnen leerlingen zien wat in de toets belangrijk is? Bijvoorbeeld doordat vermeld wordt welk aantal punten een leerling per vraag kan behalen.

Beschikbare tijd:

- Is de toets te maken in de beschikbare tijd?
- Hoeveel tijd krijgen kandidaten met een ondersteuningsbehoefte (25 %)

Taalgebruik en vormgeving:

- Is de lay-out duidelijk en functioneel?
- Gebruik van lettertype Arial, grootte 12.
- Zijn eventuele illustraties duidelijk en functioneel?
- Is er voldoende ondersteuning in de vorm van illustratiemateriaal?
- Zijn de vragen duidelijk en ondubbelzinnig?
- Worden (dubbele) ontkenningen vermeden?
- Is alle (omringende) tekst bij de vragen nodig?
- Worden onnodig lange zinnen vermeden?
- Gebruik van universeel voorblad

Bijlage 1: Voorblad PTA toets

OVERNEMEN TOETSNAAM UIT PTA

Algemeen

Vak	
Leerweg	
Leerjaar	
Volgnummer in SOM	
Periode afname	
Toetsversie	

Normering

Maximaal aantal te behalen punten	Punten
-----------------------------------	--------

Tijdsduur

Standaard tijdsduur	minuten
Tijdsduur voor leerlingen met verlenging	minuten

Hulpmiddelen

Standaard hulpmiddelen	
Hulpmiddelen voor leerlingen met extra faciliteiten	
Specifieke hulpmiddelen bij deze toets	

Algemene tips en aanwijzingen

- Schrijf bij voorkeur met een zwarte of blauwe pen
- Schrijf leesbaar
- Gebruik geen type-ex
- Beantwoord meerkeuzevragen met één hoofdletter
- Houd de tijd in de gaten

Vakspecifieke aanwijzingen (als van toepassing aan of in te vullen door de docent)